

szóló törvényjavaslat tárgyalása alkalmával. A javaslatot a mérsékelt ellenzék tulnyomó nagy többsége támogatta a házban, a főrendiházban ellenben az ultramontán és feudális elemek szövetsége azt két ízben megbuktatta. A győzelmes főpapok és főurak nem elégedve meg a kivivott félsikerrel, elérkezettnek vélték az időpontot, a szabadelvű kormány megbuktatásával, a conservatív-clericalis elveket a kormányon és képviselőházban többségre emelni. Ezen cél elérése megkísérettetett előbb az udvarnál, s miután ott hajótörést szenvedett, a főrendiházi ellenzék szövetségtársat keresett és lelt a mérsékelt ellenzék pártjában, mely klubülésében nyíltan proklamálta azt, hogy a főrendiházi ellenzékkel karöltve indul a választási küzdelemnek. Ezen szövetkezés, ha sikert aratott volna a választásoknál, szükségkép a főrendiházi ellenzék és az általa képviselt elveknek felülkerekedését eredményezte volna. Chorin Ferenc nem is késett ezen meggyőződésének a mérsékelt ellenzéki párt elnökéhez intézett levélben nyílt kifejezést adni. A választások küszöbén ezen levél országszerte nagy feltűnést keltett, a szabadelvűpárt és annak közlönyei a bátor és nyílt lépést a legőszintébb elismeréssel fogadták, míg a mérsékelt ellenzék főközlönye, a «Pesti Napló» elkéseredett támadást intézett a levél írója ellen és ki lett adva a jelszó, hogy őt a küszöbön álló választásoknál minden áron meg kell buktatni. Ezen törekvés azonban nem sikerült; Chorin Ferenc Szatmármegye Aranyos-Medgyes kerülete által, Kovács Eduárd kir. tanácsos, az Apponyi párt jelöltje ellenében nagy többséggel képviselővé választatott, és ma ismét tagja a szabadelvű pártnak, a hol hason elvű és nézetű férfakkal együtt az ország javára működhetik.

Chorin a képviselőház legjelentékenyebb szónokainak egyike s a szabadelvűpárt jeles erőt nyert újra vissza benne.

Dárdai Sándor.

Dárdai Sándor szül. 1842. márc. 18-án Baranyamegyében, hol atyja még Dr. Wunsch Fer. néven igen keresett orvos volt. Családi nevét 1868-ban magyarosította. Iskolai tanulmányait Mohácson, Pécsen, Kalocsán (hol akkor még nem voltak jezsuiták, hanem piaristák) és Eszéken, a jogi tanfolyamot pedig a bécsi egyetemen végezte. Még 1864-ben mint joggyakornok került a kir. táblához és 1865-ben jogi szaklapot indított, melynek iránya végett az akkori kir. személynök Kellemesi M e l c z e r István által felelősségre vonatván, joggyakornoki állását el kellett hagynia. Az akkori mozgalmas időkben jogi szaklapja gyakori összeütközésbe jött W o r a f k a rendőrfőnökkel és K o s s a l k ó János akkori causarum direktorral vagyis koronaügyésszel, kinek bölcsőbb belátása többnyire elhárította a lefoglalást. A kiegyezés bekövetkezése után megnyílt a sajtószabadság és Dárdai volt az első, ki még 1867. ápril 6-án mint

alig 25 éves fiatal ember ministeri titkárnak lett kinevezve az igazságügyi ministeriumhoz. Jogi szaklapja természetesen élénk részt vett törvénykezésünk átalakítása korszakában és egyik főtényezője volt az ügyvédi egyletek és magyar jogászgyűlés létesítésének, melynek igazgató-választmányában s tudományos működésében személyesen is élénk részt vett. A kir. Curia szervezése után 1869-ben Horváth Boldizsár igazságügyminister és Mailáth György országbíró támogatásával alapította lapja mellékletekép a Curiai «Döntvénytárt», melynek azóta közel 60 kötete jelent meg s egyik főmunkatársa volt Dr. Gállu József semmitőszéki segédbíró, ki jelenleg országgyűlési képviselő, s pártunknak és az igazságügyi bizottságnak egyik kiváló tagja. —

Hivatalban azonban nem sokáig volt. — Lapja ismét ellenzéki irányt vett és Horváth Boldizsár lemondásával Dárdai is resignált 1871-ben, Bittó István ügyködése alatt heves küzdelmet folytatván a szerinte elhibázott bírósági szervezet ellen. Azóta sok megváltozott.

csak ő nem változott és mai napig teljesen független irányban vezeti szaklapja szerkesztését, a nélkül, hogy meggyőződése a szabadelvűpárt politikai irányával ellentétbe jönne. Soká kizárólag a szakirodalomnak élt és 1875-ben a Budapesten egybegyűlt nemzetközi statistikai congressus jegyzői karához tartozván, a kormány megbízásából ama congressus számára az igazságügyi statisztika művét írta meg. Kézikönyvet írt továbbá a bírósági végrehajtók számára és Zlinszky Imre jeles jogírókkal együttesen kézikönyvet adott ki a kir. közjegyzők számára s legujabban azon elhunyt kiváló munkatársa és benső barátjának «Magyar magánjog» című jeles munkáját a törvényhozás újabb alkotásaival kiegészítve rendezte sajtó alá.

DÁRDAI SÁNDOR.

Nagy fáradságot fordított egy jogi és államtudományi műszótár létesítésére szakirodalmunk s nyelvészeink kitünőségeinek, mint Fogarassi, Budenz, Szarvas Gábor, Apáthy, Hoffmann Pál, Matlekovich, Schnierer Gy., Hatala Péter, Emmer Kornél, Sághy Gy. s mások közreműködésével: azonban több évi működés után az egyes szakelődők buzgalma ellankadván, a mű befejezést nem nyert ugyan; de azért mégis a szakirodalmat igen sok oly műszóval gyarapították, melyek azóta részben codificatio útján is a közéletbe átmentek. A közigazgatás szakirodalmának is akart organumot teremteni, mely célra 1877-ben «Köz i g a z g a t á s i L a p o k» címén a curiai döntvénytárhoz hasonló közigazgatási döntvénytári melléklettel ellátott folyóiratot indított meg, mely azonban anyagi áldozattal járó, két évi fentartás után megszűnt létezni, a mi azt bizonyítja, hogy közigazgatási szakközönségünk nincsen, mert a míg 4—5 jogi szaklap s ugyanannyi orvosi szaklap fenállhat, e hézagpótló szaklap, mely épen e téren fontos feladatot lett volna hivatva teljesíteni, nem existálhatott pártolás, azaz közönség hiánya miatt, a mi épen nem valami kedvező világitásba helyezi viszonyainkat.

Parlamentbe először 1878-ban lett választva Mohácsról, azután kétszer N.-Enyedről. A parlamenti működésén kívül részt vett a Tiszta Kálmán által egybehívott igen fontos közigazgatási enquêteben, továbbá a telekkönyvi statistika, a vízjog alkotása s számos más törvényelőkészítési munkálatban.

A mohácsi v. kerületet elhódítva a szélső baloldaltól, az ellenzék biztosnak vélte, hogy soraiba fog lépni; mert B. S e n n y e y pártvezérsége alatt az ellenzéki «Kelet Népe» című politikai napilapban gyakran irt vezércikkeket; de ő belátva, hogy Sennyey visszavonulása után az ugynevezett mérsékelt ellenzék elveszté létjogosultságát, a szabadelvű párthoz csatlakozott. Első felszólalása a keleti politika kérdésében történt, melynek mindenkor védelmére kelt, midőn egyes pházisaiban a ház elé került. Nagy figyelmet keltett a költségvetési vita alkalmával 1878-ban a közigazgatás reformját sürgető beszéde és sensatiót keltett, midőn 1879-ben mint az igazságügyi bizottság tagja a büntetőtörvénykönyv életbeléptetéséről szóló törvény tárgyalásakor a sajtótörvény revisióját sürgette. A sajtóban akkor élénk eszmecsere tárgyát képezte, kivált azon indítványára, hogy a magánbecsületsértési ügyek az esküdtszéki tárgyalás alól elvonassanak. Dárdai akkor heves támadásoknak volt kitéve az ellenzéki, sőt részben a kormánypárti sajtó részéről is és ime mai napon már a közvélemény követelését képezi azon eszme, melyet ő legelőször pendített meg. Ugyanazon évben a képviselőház jogász tagjai értekezletet tartva az ügyvédi rendtartás módosításának szüksége felett, őt bizták meg egy határozati javaslat beadásával, melyet az igazságügyi költségvetés tárgyalása alkalmával nagy hatású beszéddel előterjesztvén, a képviselőház azt egyhangulag elfogadá. A rendőri kihágások és a csódtörvény tárgyalásakor kiváló részt vett mint a jogügyi bizottság tagja. Ezekután a pénzügyi bizottság tagjává választatván, az igazságügyi tárca előadója lett, ugy szintén a

bélyeg- és illetékügyi törvényjavaslatoknak. Dacára ezen nagy elősmerésben részesült parlamenti tevékenységének, sőt talán ép azért bukott meg a következő választáskor, noha a mohácsi vál. kerület érdekében mint ottani dunaszabályozási kormánybiztos is bokros érdemeket szerzett. De bukása csak rövid ideig vonta el őt közügyi működésétől, mert B. Kemény Gábor minster lemondván a n -enyedi kerület képviselétéről, azon kerület egyhangulag Dárdait választotta, sőt a 3 év lefolyta után ismét egyhangulag tisztelte meg bizalmával, mert az utóbbi ülészakban is mint a pénzügyi bizottság tagja és nevezetesen mint a qualificationális törvényjavaslatnak előadója, kiváló helyet vivott ki magának közéletünkben.

Dárdai a szabadelvűpárt legképzettebb tagjainak s legjobb szónokainak egyike. Beszédei mindig tartalmasak, erős érvelésűek s mindannyiszor lekötik a ház figyelmét, akár a képviselői padok közül, akár az előadói kathedrából beszél.

Dr. Degen Gusztáv.

Felsőhegyi dr. Degen Gusztáv született 1834. május 24-én Budapesten, hol atyja Degen János királyi tanácsos és budapesti egyetemi jogtanár volt. Gymnáziumi tanulmányait a pesti piaristák gymnáziumában a bölcsészetet és a jogtanulmányait pedig a budapesti egyetemen végezte. 1854. évben a bécsi cs. kir. egyetemre ment mint jogtanárjelölt és két évi tanári gyakorlata után segéd- és helyettes tanárnak neveztetett ki a m. kir. kassai jogakademiára, a mely intézetten öt évi működése alatt jeles tanári minősítésével és megkezdett irodalmi tevékenységével annyira kitüntette magát, hogy 1861. évben — a midőn a honi jogtanintézeteken hazai nyelven nyíltak meg az előadások — és az itt alkalmazott német jogtanárok külföld felé utnak indítottak — segédtanári állásából azonnal a rendkívüli tanári fok átugrásával — Pozsonyba neveztetett ki nyilvános rendes jogtanárnak a pozsonyi jogakademiához és pedig a váltó és kereskedelmi jog, a nemzetgazdaság és pénzügytan és a politikai tudományokra. Azon időben siri csend uralkodott a jogirodalom terén, ő azonban felfogta a jogtanári hivatást kellőleg és egymásután sajtó alá bocsátotta nagyobb munkáit, a melyek a jogirodalmi kritika részéről meleg ajánlatra érdemesítették. A magyar váltójog 1865.; a magyar váltóeljárás 1866.; a váltótörténelem a legrégebb időktől a jelenkorig 1870.; a közjegyzőség stb. a mely munkák első kiadásaikban gyorsan elfogytak, és számos egyéb jogtudományi hosszabb értekezésekkel alapította meg nevét a jogirodalom terén. A jogakademiai tanrendszernek változtatásával és a tanszékek tárgyai újabb csoportosítása következtében 1876-tól ő majd statisztikát, az államszámtant, a pénzügyi politikát adta elő, nemzetgazdasági főtaniszaka mellett és így megfosztatott a váltójogtól, a mely tan-